

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΡΙΤΗ 6 ΙΟΥΛΙΟΥ 2010
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)**

A1. *Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:*

Nam cum ad eum magnum pondus auri publice missum attulissent, ut eo uteretur, vultum risu solvit et protinus dixit: «Supervacaneae, ne dicam ineptae, legationis ministri, narrate Samnitibus Manium Curium malle locupletibus imperare quam ipsum fieri locupletem; et mementote me nec acie vinci nec pecunia corrumpi posse».

.....

Quin, homo inepte, taces, ut consequaris, quod vis? Sed antiquitatem tibi placere dicis, quod honesta et bona et modesta sit. Sic ergo vive, ut viri antiqui, sed sic loquere, ut viri aetatis nostrae; atque id quod a C. Caesare scriptum est, habe semper in memoria et in pectore: «tamquam scopulum, sic fugias verbum insolens atque inauditum».

Μονάδες 40

Παρατηρήσεις

B1. *Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:*

magnum	: την αφαιρετική ενικού του συγκριτικού βαθμού στο ίδιο γένος
pondus	: τη γενική ενικού
eo	: την αιτιατική πληθυντικού στο ίδιο γένος
vultum	: τη γενική πληθυντικού
ineptae	: την ίδια πτώση, στον ίδιο αριθμό και γένος, στον υπερθετικό βαθμό

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

legationis	: την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό
ministri	: την κλητική ενικού
ipsum	: τη γενική ενικού στο ίδιο γένος
locupletem	: την ονομαστική ενικού
acie	: τη δοτική ενικού
bona	: το αντίστοιχο επίρρημα στο συγκριτικό βαθμό
antiqui	: την αφαιρετική στον ίδιο αριθμό και γένος στο συγκριτικό βαθμό
nostrae	: την αιτιατική πληθυντικού στο ίδιο γένος στο δεύτερο πρόσωπο για έναν κτήτορα
pectore	: την αιτιατική ενικού
insolens	: την ίδια πτώση στο ίδιο γένος στον άλλον αριθμό

Μονάδες 15

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

missum	: το γερουνδιακό στην ονομαστική ενικού του θηλυκού γένους
uteretur	: τη δοτική του γερουνδίου
solvit	: την αφαιρετική του σουπίνου
narrate	: το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού στην ίδια φωνή
fieri	: το τρίτο ενικό πρόσωπο της υποτακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
vinci	: το απαρέμφατο μέλλοντα στην ίδια φωνή
corrumpi	: το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής παρακειμένου στην ενεργητική φωνή

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

posse	: το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του συντελεσμένου μέλλοντα
consequaris	: το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα
vis	: το απαρέμφατο ενεστώτα
placere	: το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής μέλλοντα στην ίδια φωνή
vive	: την αιτιατική ενικού της μετοχής ενεστώτα στο αρσενικό γένος
loquere	: τη δοτική ενικού της μετοχής μέλλοντα στο ουδέτερο γένος
scriptum est	: το τρίτο ενικό πρόσωπο του παρατατικού στην ίδια έγκλιση και φωνή
fugias	: το δεύτερο ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή

Μονάδες 15

Γ1α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων:

risu, legationis, imperare, locupletem, tibi, nostrae, semper
(Μονάδες 7)

Γ1β. «**habe semper in memoria et in pectore**»: να εκφράσετε την απαγόρευση και με τους δύο τρόπους.

(Μονάδες 4)

Γ1γ. «**ut eo uteretur**»: να αποδώσετε τον προσδιορισμό του σκοπού με τους άλλους τρόπους.

(Μονάδες 4)

Μονάδες 15

Γ2α. «**quod a C. Caesare scriptum est**»: να μετατρέψετε την παθητική σύνταξη σε ενεργητική.

(Μονάδες 2)

Γ2β. «cum ad eum magnum pondus auri publice missum attulissent»: να αναγνωρίσετε το είδος της παραπάνω πρότασης (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής (μονάδες 2), την έγκλιση και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδες 2).

(Μονάδες 5)

Γ2γ. «Sed antiquitatem tibi placere dicis, quod honesta et bona et modesta sit»: να μετατρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ.

(Μονάδες 8)

Μονάδες 15

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε **μόνον** τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα, κατεύθυνση). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας διανεμηθούν. **Καμιά άλλη σημείωση δεν επιτρέπεται να γράψετε.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας σε όλα** τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό διαρκείας και μόνον ανεξίτηλης μελάνης.**
5. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 09.30 π.μ.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Δ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΕΤΑΡΤΗ 7 ΙΟΥΛΙΟΥ 2010
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)**

A1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Pleni omnes sunt libri, plenae sapientium voces, plena exemplorum vetustas; quae iacerent in tenebris omnia, nisi litterarum lumen accederet. Quam multas imagines fortissimorum virorum —non solum ad intuendum, verum etiam ad imitandum— scriptores et Graeci et Latini nobis reliquerunt!

.....

Num ad hostem veni et captiva in castris tuis sum? In hoc me longa vita et infelix senecta traxit, ut primum exsulem deinde hostem te viderem? Qui potuisti populari hanc terram, quae te genuit atque aluit? Non tibi ingredienti fines patriae ira cecidit? Quamvis infesto et minaci animo perveneras, cur, cum in conspectu Roma fuit, tibi non succurrit: «intra illa moenia domus ac penates mei sunt, mater coniunx liberique»?

Μονάδες 40

Παρατηρήσεις

B1. α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω συνεκφορές:

***fortissimorum virorum*:** την ονομαστική και την αιτιατική του ενικού αριθμού.

***hanc terram*:** τη γενική και τη δοτική του πληθυντικού αριθμού.

(μονάδες 8)

B1. β. Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

<i>libri:</i>	την κλητική του ενικού αριθμού.
<i>lumen:</i>	την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού.
<i>longa:</i>	το επίρρημα στον θετικό βαθμό.
<i>quae:</i>	την αιτιατική του ενικού αριθμού στο ίδιο γένος.
<i>infesto:</i>	την αφαιρετική του ενικού αριθμού του συγκριτικού βαθμού στο ίδιο γένος.
<i>minaci:</i>	την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος.
<i>mater:</i>	τη γενική του πληθυντικού αριθμού.

(μονάδες 7)

Μονάδες 15

B2. α. Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

<i>accederet:</i>	το ίδιο πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή.
<i>imitandum:</i>	το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα.
<i>traxit:</i>	το α' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του παρατατικού στη μέση φωνή.
<i>viderem:</i>	το γ' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή.
<i>potuisti:</i>	το β' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του υπερσυντελικού.

(μονάδες 10)

B2. β. *genuit:* να γράψετε το απαρέμφατο του ενεστώτα στην ενεργητική φωνή και το γερούνδιο σε όλες τις πτώσεις.

(μονάδες 5)

Μονάδες 15

- Γ1. α. Να χαρακτηρίσετε πλήρως τη συντακτική λειτουργία των παρακάτω όρων:

sapientium, multas, nobis, exsulem, deinde, populari.

(μονάδες 12)

- Γ1. β. Στην παρακάτω πρόταση να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική:

imagines scriptores reliquerunt.

(μονάδες 3)

Μονάδες 15

- Γ2. α. Να αναγνωρίσετε το είδος της παρακάτω πρότασης (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής της (μονάδα 1), την έγκλιση (μονάδες 2) και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδες 3):

ut primum exsulem deinde hostem te viderem.

(μονάδες 7)

- Γ2. β. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των όρων των δύο παρακάτω προτάσεων:

num captiva in castris tuis sum?

intra moenia penates mei sunt.

.

(μονάδες 8)

Μονάδες 15

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε** οποιαδήποτε άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό διαρκείας και μόνο ανεξίτηλης μελάνης**.
5. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: μία (1) ώρα μετά τη διανομή των θεμάτων.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΑΡΧΗ 1ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΠΕΜΠΤΗ 9 ΙΟΥΝΙΟΥ 2011

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

A1. *Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:*

Is cum aliquando castris abiret, edixit ut omnes pugna abstinerent. Sed paulo post filius eius castra hostium praeterequitavit et a duce hostium his verbis proelio laccessitus est: «Congrediamur, ut singularis proelii eventu cernatur, quanto miles Latinus Romano virtute antecellat». Tum adulescens, viribus suis confisus et cupiditate pugnandi permotus, iniussu consulis in certamen ruit; et fortior hoste, hasta eum transfixit et armis spoliavit.

Haec postquam domestici Scipioni rettulerunt, is fores reserari eosque intromitti iussit. Praedones postes ianuae tamquam sanctum templum venerati sunt et cupide Scipionis dextram osculati sunt. Cum ante vestibulum dona posuissent, quae homines deis immortalibus consecrare solent, domum reverterunt.

Μονάδες 40

Παρατηρήσεις

B1. *Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις ή φράσεις:*

his verbis	: την αιτιατική ενικού
singularis proelii	: την ονομαστική πληθυντικού
eventu	: τη γενική του ίδιου αριθμού
miles Latinus	: την αφαιρετική ενικού
viribus suis	: τη γενική πληθυντικού
certamen	: την αιτιατική πληθυντικού

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

fortior	: την αφαιρετική ενικού στο γένος και στο βαθμό όπου βρίσκεται
fores	: τη γενική ενικού
eosque	: τη δοτική ενικού του ίδιου γένους
quae	: τη γενική ενικού του ίδιου γένους
immortalibus	: την αφαιρετική ενικού του ίδιου γένους

Μονάδες 15

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

abiret	: τη γενική ενικού της μετοχής του ενεστώτα στο αρσενικό γένος
edixit	: το δεύτερο ενικό πρόσωπο του ενεστώτα της προστακτικής στην ίδια φωνή
abstinerent	: το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο του μέλλοντα της οριστικής στην ίδια φωνή
congregiamur	: το ίδιο πρόσωπο στον παρατατικό στην ίδια έγκλιση
cernatur	: το δεύτερο ενικό πρόσωπο του παρακειμένου της οριστικής στην ενεργητική φωνή
confisus	: το απαρέμφατο ενεστώτα
ruit	: την ονομαστική ενικού της μετοχής του μέλλοντα στο θηλυκό γένος
transfixit	: την αφαιρετική του σουπίνου
spoliavit	: το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο του ενεστώτα της υποτακτικής στην ίδια φωνή
reserari	: τη γενική του γερουνδίου

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

rettulerunt	: το δεύτερο ενικό πρόσωπο του ενεστώτα της προστακτικής στην παθητική φωνή
iussit	: το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο του ενεστώτα της υποτακτικής στην ίδια φωνή
venerati sunt	: το ίδιο πρόσωπο του μέλλοντα της οριστικής
posuissent	: το απαρέμφατο του μέλλοντα στην παθητική φωνή
solent	: το ίδιο πρόσωπο του υπερσυντελικού της οριστικής

Μονάδες 15

Γ1α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων:

proelii, virtute, pugnandi, haec, cupide, domum

(Μονάδες 6)

Γ1β. «**et fortior hoste, hasta eum transfixit**»: να εντοπίσετε τον β' όρο σύγκρισης (μονάδα 1) και να αποδώσετε τη σύγκριση με τον άλλο τρόπο (μονάδες 2).

(Μονάδες 3)

Γ1γ. «**filius a duce hostium his verbis proelio lacessitus est**»: να μετατρέψετε την παθητική σύνταξη σε ενεργητική.

(Μονάδες 6)

Μονάδες 15

Γ2α. «**quanto miles Latinus Romano virtute antecellat**»: να μετατρέψετε την πλάγια ερωτηματική πρόταση σε ευθεία.

(Μονάδες 2)

Γ2β. «**adulescens, cupiditate pugnandi permotus, iniussu consulis in certamen ruit**»: να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο με εξάρτηση από τη φράση «**Sallustius tradit**».

(Μονάδες 3)

ΑΡΧΗ 4ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

Γ2γ. «ut omnes pugna abstinerent»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1), τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής της (μονάδα 1), την έγκλιση (μονάδα 1) και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδες 2).

(Μονάδες 6)

Γ2δ. «Cum ante vestibulum dona posuissent»: να μετατρέψετε την πρόταση σε μετοχική με αφαιρετική απόλυτη.

(Μονάδες 4)

Μονάδες 15

ΟΛΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Δεν επιτρέπεται να γράψετε καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό.
5. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 18:30.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΑΡΧΗ 1ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Δ΄ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΠΕΜΠΤΗ 9 ΙΟΥΝΙΟΥ 2011

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

A1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Is cum aliquando castris abiret, edixit ut omnes pugna abstinerent. Sed paulo post filius eius castra hostium praeterequitavit et a duce hostium his verbis proelio laccessitus est: «Congrediamur, ut singularis proelii eventu cernatur, quanto miles Latinus Romano virtute antecellat». Tum adulescens, viribus suis confisus et cupiditate pugnandi permotus, iniussu consulis in certamen ruit; et fortior hoste, hasta eum transfixit et armis spoliavit.

Haec postquam domestici Scipioni rettulerunt, is fores reserari eosque intromitti iussit. Praedones postes ianuae tamquam sanctum templum venerati sunt et cupide Scipionis dextram osculati sunt. Cum ante vestibulum dona posuissent, quae homines deis immortalibus consecrare solent, domum reverterunt.

Μονάδες 40

Παρατηρήσεις

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

his verbis	: την αιτιατική ενικού
singularis proelii	: την ονομαστική πληθυντικού
eventu	: τη γενική του ίδιου αριθμού
miles Latinus	: την αφαιρετική ενικού
viribus suis	: τη γενική πληθυντικού
certamen	: την αιτιατική πληθυντικού

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Δ' ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

fortior	: την αφαιρετική ενικού στο γένος και στο βαθμό όπου βρίσκεται
fores	: τη γενική ενικού
eosque	: τη δοτική ενικού του ίδιου γένους
quae	: τη γενική ενικού του ίδιου γένους
immortalibus	: την αφαιρετική ενικού του ίδιου γένους

Μονάδες 15

B2. Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

abiret:	το α' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού στην ενεργητική φωνή
edixit:	το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του υπερσυντέλικου στην ενεργητική φωνή
abstinerent:	το γ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ενεργητική φωνή
praeterequitavit:	το β' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ενεργητική φωνή
cernatur:	το απαρέμφατο του ενεστώτα στην παθητική φωνή
antecellat:	το απαρέμφατο του ενεστώτα στην ενεργητική φωνή
confisus:	το γ' ενικό πρόσωπο της οριστικής του συντελεσμένου μέλλοντα (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο)
permotus:	το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην παθητική φωνή

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Δ΄ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

ruit:	το α΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού στην ενεργητική φωνή
transfixit:	το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του υπερσυντέλικου στην ενεργητική φωνή
spoliavit:	το β΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ενεργητική φωνή
rettulerunt:	το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην ενεργητική φωνή
reserari:	το α΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρακείμενου στην ενεργητική φωνή
iussit:	το α΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού στην ενεργητική φωνή
posuissent:	το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του υπερσυντέλικου στην παθητική φωνή (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο)

Μονάδες 15

Γ1. α. Να χαρακτηρίσετε πλήρως τη συντακτική λειτουργία των παρακάτω όρων:

is, eius, his, proelii, Scipioni, consecrare

(μονάδες 12)

Γ1. β. Στην παρακάτω πρόταση να μετατρέψετε την παθητική σύνταξη σε ενεργητική:

Filius a duce hostium his verbis proelio lacessitus est.

(μονάδες 3)

Μονάδες 15

ΑΡΧΗ 4ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Δ΄ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

Γ2. α. Να αναγνωρίσετε το είδος της παρακάτω πρότασης (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής της (μονάδα 1), την έγκλιση (μονάδα 1) και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδες 3):
ut singularis proelii eventu cernatur.

(μονάδες 6)

Γ2. β. Να γίνει συντακτική αναγνώριση των όρων των δύο παρακάτω προτάσεων:

- *et fortior hoste, hasta eum transfixit.*

- *et cupide Scipionis dextram osculati sunt.*

(μονάδες 9)

Μονάδες 15

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Δεν επιτρέπεται να γράψετε καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό.
5. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 18.30.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΑΡΧΗ 1ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΤΡΙΤΗ 19 ΙΟΥΝΙΟΥ 2012

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

A1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Caesaris multum interfuit corvum emere; itaque viginti milibus sestertium eum emit. Id exemplum sutorem quendam incitavit, ut corvum doceret parem salutationem. Diu operam frustra impendebat; quotiescumque avis non respondebat, sutor dicere solebat «Oleum et operam perdidici». Tandem corvus salutationem didicit et sutor, cupidus pecuniae, eum Caesari attulit.

.....

Coluntur tamen simulatione dumtaxat ad tempus. Quodsi forte, ut fit plerumque, ceciderunt, tum intellegitur, quam fuerint inopes amicorum. Hoc est quod Tarquinius dixisse ferunt exultantem: «Tum intellexi, quos fidos amicos habuissem, quos infidos, cum iam neutris gratiam referre poteram».

Μονάδες 40

Παρατηρήσεις

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

multum	: τον συγκριτικό βαθμό στον ίδιο τύπο
milibus	: τη γενική πληθυντικού
sestertium	: την ονομαστική ενικού
quendam	: την ονομαστική ενικού στο ουδέτερο γένος
corvum	: την αιτιατική πληθυντικού
parem	: την αιτιατική πληθυντικού στο ουδέτερο γένος

ΤΕΛΟΣ 1ΗΣ ΑΠΟ 4 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

diu	: τον υπερθετικό βαθμό στον ίδιο τύπο
avis	: την ονομαστική πληθυντικού
sutor	: την αφαιρετική ενικού
simulatione	: τη δοτική ενικού
tempus	: την κλητική πληθυντικού
inopes	: τη γενική πληθυντικού
hoc	: την αιτιατική πληθυντικού στο ουδέτερο γένος
fidus	: την αιτιατική ενικού στο ουδέτερο γένος του συγκριτικού βαθμού
neutris	: την ονομαστική ενικού στο αρσενικό γένος.

Μονάδες 15

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

interfuit	: το απαρέμφατο του ενεστώτα
emere	: το γ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο)
doceret	: το β' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του υπερσυντελείκου στην ίδια φωνή
impendebat	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή
solebat	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του συντελεσμένου μέλλοντα (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο)
perdidi	: το α' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού στην ίδια φωνή

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

didicit	: το α΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
attulit	: το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
coluntur	: το γ΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή
ceciderunt	: την αφαιρετική του σουπίνου
intellegitur	: το β΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή
exulantem	: το β΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
habuissem	: το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην άλλη φωνή
referre	: το απαρέμφατο του μέλλοντα στην ίδια φωνή (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο)
poteram	: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού.

Μονάδες 15

Γ1α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων:

Caesaris, emere, pecuniae, simulatione, inopes, amicorum, amicos, neutris.

(Μονάδες 8)

Γ1β. «quotiescumque avis non respondebat, sutor dicere solebat»: να αποδώσετε το περιεχόμενο της δευτερεύουσας πρότασης με μετοχή.

(Μονάδες 2)

Γ1γ. «Id exemplum sutorem quendam incitavit.»: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

(Μονάδες 5)

Μονάδες 15

Γ2α. «Quodsi forte ceciderunt, tum intellegitur»: να αναγνωρίσετε τον υποθετικό λόγο (μονάδα 1) και να τον μετατρέψετε, ώστε να δηλώνει υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα στο παρόν (μονάδες 2) και υπόθεση δυνατή ή πιθανή στο παρόν–μέλλον (μονάδες 2).

(Μονάδες 5)

Γ2β. «quam fuerint inopes amicorum»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής της (μονάδα 1), να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς της (μονάδες 2) και να τη μεταφέρετε στον ευθύ λόγο (μονάδα 1).

(Μονάδες 6)

Γ2γ. «Tum intellexi, quos fidos amicos habuissem, quos infidos, cum iam neutris gratiam referre poteram»: να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο με εξάρτηση από τη φράση «**Tarquinius dixit**».

(Μονάδες 4)

Μονάδες 15

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε **μόνον** τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα, κατεύθυνση). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε** καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό διαρκείας και μόνον ανεξίτηλης μελάνης**.
5. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 18.30.

**ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ**

ΑΡΧΗ 1ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Δ΄ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΤΡΙΤΗ 19 ΙΟΥΝΙΟΥ 2012

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

A1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Caesaris multum interfuit corvum emere; itaque viginti milibus sestertium eum emit. Id exemplum sutorem quendam incitavit, ut corvum doceret parem salutationem. Diu operam frustra impendebat; quotiescumque avis non respondebat, sutor dicere solebat «Oleum et operam perdidici». Tandem corvus salutationem didicit et sutor, cupidus pecuniae, eum Caesari attulit.

.....

Coluntur tamen simulatione dumtaxat ad tempus. Quodsi forte, ut fit plerumque, ceciderunt, tum intellegitur, quam fuerint inopes amicorum. Hoc est quod Tarquinius dixisse ferunt exultantem: «Tum intellexi, quos fidos amicos habuissem, quos infidos, cum iam neutris gratiam referre poteram».

Μονάδες 40

Παρατηρήσεις

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

multum	: τον συγκριτικό βαθμό στον ίδιο τύπο
milibus	: τη γενική πληθυντικού
sestertium	: την ονομαστική ενικού
quendam	: την ονομαστική ενικού στο ουδέτερο γένος
corvum	: την αιτιατική πληθυντικού
parem	: την αιτιατική πληθυντικού στο ουδέτερο γένος

ΤΕΛΟΣ 1ΗΣ ΑΠΟ 4 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Δ΄ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

diu	: τον υπερθετικό βαθμό στον ίδιο τύπο
avis	: την ονομαστική πληθυντικού
sutor	: την αφαιρετική ενικού
simulatione	: τη δοτική ενικού
tempus	: την κλητική πληθυντικού
inopes	: τη γενική πληθυντικού
hoc	: την αιτιατική πληθυντικού στο ουδέτερο γένος
fidus	: την αιτιατική ενικού στο ουδέτερο γένος του συγκριτικού βαθμού
neutris	: την ονομαστική ενικού στο αρσενικό γένος.

Μονάδες 15

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

interfuit	: το απαρέμφατο του ενεστώτα
emere	: το γ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο)
doceret	: το β' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του υπερσυντελικού στην ίδια φωνή
impendebat	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή
solebat	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του συντελεσμένου μέλλοντα (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο)
perdidi	: το α' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού στην ίδια φωνή
didicit	: το α' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Δ΄ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

attulit	: το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
coluntur	: το γ΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή
ceciderrunt	: την αφαιρετική του σουπίνου
intellegitur	: το β΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή
exulante	: το β΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
habuisserrunt	: το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην άλλη φωνή
referre	: το απαρέμφατο του μέλλοντα στην ίδια φωνή (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο)
poteram	: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού.

Μονάδες 15

Γ1α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων:

Caesaris, emere, id, pecuniae, simulatione, inopes, amicorum, Tarquinium, amicos, neutris.

(Μονάδες 10)

Γ1β. «**Id exemplum sutorem quendam incitavit.**»: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

(Μονάδες 5)

Μονάδες 15

Γ2α. «**ut corvum doceret parem salutationem**»: να αναγνωρίσετε τη δευτερεύουσα πρόταση (μονάδα 1), να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε την εκφορά της (μονάδες 2).

(Μονάδες 4)

ΑΡΧΗ 4ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Δ΄ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

Γ2β. «Quodsi forte ceciderunt, tum intellegitur»: να αναγνωρίσετε τον υποθετικό λόγο (μονάδα 1) και να τον μετατρέψετε, ώστε να δηλώνει υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα στο παρόν (μονάδες 2) και υπόθεση δυνατή ή πιθανή στο παρόν–μέλλον (μονάδες 2).

(Μονάδες 5)

Γ2γ. «quam fuerint inopes amicorum»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής της (μονάδα 1), να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς της (μονάδες 2) και να τη μεταφέρετε στον ευθύ λόγο (μονάδα 1).

(Μονάδες 6)

Μονάδες 15

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε **μόνον** τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα, κατεύθυνση). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε** καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό διαρκείας και μόνον ανεξίτηλης μελάνης**.
5. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 18.30.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΤΕΛΟΣ 4ΗΣ ΑΠΟ 4 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ- Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 14 ΙΟΥΝΙΟΥ 2013 - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

A1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Tandem puella, longa mora standi fessa, rogavit materteram, ut sibi paulisper loco cederet. Tum Caecilia puellae dixit: «ego libenter tibi mea sede cedo». Hoc dictum paulo post res ipsa confirmavit. Nam mortua est Caecilia, quam Metellus, dum vixit, multum amavit; postea is puellam in matrimonium duxit.

.....
Curius et Fabricius, antiquissimi viri, et his antiquiores Horatii plane ac dilucide cum suis locuti sunt; non Sicanorum aut Pelasgorum, qui primi coluisse Italiam dicuntur, sed aetatis suae verbis utebantur. Tu autem, proinde quasi cum matre Evandri nunc loquaris, sermone abhinc multis annis iam obsoleto uteris, quod neminem scire atque intellegere vis, quae dicas.

Μονάδες 40

Παρατηρήσεις

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις και φράσεις:

longa	:	την ονομαστική πληθυντικού του ουδετέρου γένους στον συγκριτικό βαθμό
sibi	:	τον αντίστοιχο τύπο στο α΄ πρόσωπο
sede	:	τη γενική πληθυντικού
paulo	:	το επίρρημα στον υπερθετικό βαθμό
res ipsa	:	τη δοτική ενικού
multum	:	τον αντίστοιχο τύπο στον υπερθετικό βαθμό
Fabricius	:	την κλητική ενικού
antiquissimi	:	τον θετικό βαθμό του επιρρήματος
viri	:	την αφαιρετική πληθυντικού
suis	:	τον αντίστοιχο τύπο στο α΄ πρόσωπο (για πολλούς κτήτορες)
primi	:	τη γενική πληθυντικού στον συγκριτικό βαθμό
matre	:	τη γενική πληθυντικού
Evandri	:	την ονομαστική ενικού
neminem	:	τη γενική ενικού.

Μονάδες 15

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ – Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ και Δ΄ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

standi	:	το β΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου
cederet	:	το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του υπερσυντελικού
dixit	:	το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα στην παθητική φωνή
confirmavit	:	το α΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
mortua est	:	το γ΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα και την ονομαστική ενικού της μετοχής του μέλλοντα στο αρσενικό γένος
vixit	:	το απαρέμφατο του ενεστώτα
duxit	:	το β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
locuti sunt	:	την αιτιατική ενικού της μετοχής του ενεστώτα στο αρσενικό γένος
coluisse	:	το σουπίνο στους δύο τύπους
utebantur	:	το ίδιο πρόσωπο της προστακτικής του μέλλοντα
scire	:	το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα
vis	:	το απαρέμφατο του παρακειμένου και το β΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού.

Μονάδες 15

Γ1α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω τύπων:

mora, standi, sibi, paulo, viri, primi, Evandri, scire.

Μονάδες 8

Γ1β. «**rogavit materteram, ut sibi paulisper loco cederet**»: να μετατρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ.

Μονάδες 3

Γ1γ. «**ego libenter tibi mea sede cedo**»: να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο με εξάρτηση από τη φράση «**Caecilia dixit puellae**».

Μονάδες 4

Γ2α. «**coluisse**»: να αναγνωρίσετε συντακτικά τον τύπο (μονάδες 2) και να δηλώσετε το υποκείμενό του με την απαραίτητη αιτιολόγηση (μονάδες 2).

Μονάδες 4

- Γ2β. «**proinde quasi cum matre Evandri nunc loquaris**»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1), να δικαιολογήσετε την έγκλιση και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδες 2) και να δηλώσετε τον συντακτικό της ρόλο (μονάδες 2).

Μονάδες 5

- Γ2γ. Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική στην πρόταση «**postea is puellam in matrimonium duxit**» (μονάδες 3) και την παθητική σύνταξη σε ενεργητική στην πρόταση «**qui primi coluisse Italiam dicuntur**» (μονάδες 3).

Μονάδες 6

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο και να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 18.00.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΡΙΤΗ 24 ΙΟΥΝΙΟΥ 2014
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

A1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Quam ob rem accusatores non Asiae nomen Murenæ obiecerunt, ex qua laus familiae, memoria generi, honos et gloria nomini constituta est, sed aliquod flagitium ac dedecus aut in Asia susceptum aut ex Asia deportatum. Meruisse vero stipendia in eo bello virtutis fuit; patre imperatore libentissime meruisse pietatis fuit; finem stipendiorum patris victoriam ac triumphum fuisse felicitatis fuit.

.....
«Supervacaneae, ne dicam ineptae, legationis ministri, narrate Samnitibus Manium Curium malle locupletibus imperare quam ipsum fieri locupletem; et mementote me nec acie vinci nec pecunia corrumpi posse».

.....
Caesar ex captivis cognoscit quae apud Ciceronem gerantur quantoque in periculo res sit. Tum cuidam ex equitibus Gallis persuadet ut ad Ciceronem epistulam deferat.

Μονάδες 40

Παρατηρήσεις

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις:

quam	:	την ονομαστική πληθυντικού του ουδετέρου γένους
rem	:	την αφαιρετική ενικού
nomen	:	τη γενική πληθυντικού
laus	:	την αιτιατική πληθυντικού
generi	:	την ονομαστική ενικού
honos	:	τη δοτική πληθυντικού
aliquod	:	την ονομαστική ενικού στο αρσενικό γένος
libentissime	:	τον αντίστοιχο τύπο στον θετικό βαθμό
finem	:	τη γενική πληθυντικού
ministri	:	την αιτιατική ενικού
ipsum	:	τη δοτική ενικού στο θηλυκό γένος
locupletem	:	την ονομαστική ενικού
acie	:	την κλητική πληθυντικού
periculo	:	την αιτιατική πληθυντικού
equitibus	:	την ονομαστική ενικού.

Μονάδες 15

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

obiecerunt	:	το β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα στην άλλη φωνή
constituta est	:	το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
susceptum	:	το γ΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού στην ίδια φωνή
meruisse	:	το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
fuit	:	το α΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής υπερσυντελικού
dicam	:	το β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
narrate	:	το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής μέλλοντα στην ίδια φωνή
malle	:	το β΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής ενεστώτα
fieri	:	τον αντίστοιχο τύπο στην άλλη φωνή
mementote	:	το α΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής παρακειμένου
vinci	:	το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής συντελεσμένου μέλλοντα στην άλλη φωνή
corrumpi	:	το β΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής παρακειμένου στην άλλη φωνή
posse	:	τον αντίστοιχο τύπο στον παρακείμενο
gerantur	:	το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής μέλλοντα στην ίδια φωνή
deferat	:	την αιτιατική ενικού της μετοχής μέλλοντα στο αρσενικό γένος.

Μονάδες 15

Γ1α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων και φράσεων:

Asiae, Murenae, generi, aliquod, virtutis, finem, victoriam, fuisse, legationis, malle, ex equitibus.

Μονάδες 11

Γ1β. «**patre imperatore**»: να χαρακτηρίσετε συντακτικά την έκφραση (μονάδα 1) και να τη μετατρέψετε σε δευτερεύουσα χρονική πρόταση εισαγόμενη με τον ιστορικό-διηγηματικό σύνδεσμο **cum** (μονάδες 3).

Μονάδες 4

Γ2α. «**Caesar ex captivis cognoscit quae apud Ciceronem gerantur quantoque in periculo res sit.**»: να εντοπίσετε και να χαρακτηρίσετε τις δευτερεύουσες προτάσεις (μονάδες 2), να

δηλώσετε τον συντακτικό τους ρόλο (μονάδα 1), να δικαιολογήσετε την έγκλιση και τον χρόνο εκφοράς τους (μονάδες 2) και να τις μετατρέψετε στον ευθύ λόγο (μονάδες 2).

Μονάδες 7

Γ2β. «Tum cuidam ex equitibus Gallis persuadet ut ad Ciceronem epistulam deferat.»: να εντοπίσετε και να χαρακτηρίσετε τη δευτερεύουσα πρόταση (μονάδα 1), να δικαιολογήσετε την έγκλιση και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδες 2) και να τη μετατρέψετε στον ευθύ λόγο (μονάδες 2).

Μονάδες 5

Γ2γ. «susceptum aut deportatum»: να μετατρέψετε τις μετοχές σε ισοδύναμες δευτερεύουσες προτάσεις.

Μονάδες 3

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο του τετραδίου σας να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα Ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ώρα δυνατής αποχώρησης: 18.00.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΣΑΒΒΑΤΟ 13 ΙΟΥΝΙΟΥ 2015

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Quam multas imagines fortissimōrum virōrum –non solum ad intuendum, verum etiam ad imitandum– scriptōres et Graeci et Latīni nobis reliquērunt! Quas ego, cupidus bene gerendi et administrandi rem publicam, semper mihi proponēbam.

Hac re audītā Augustus voluit filiam deterrēre quominus id faceret. Eo consilio aliquando repente intervēnit oppressitque ornatrīces. Etsi super vestem eārum deprehendit canos, tamen Augustus dissimulāvit eos vidisse et aliis sermonibus tempus extraxit, donec induxit mentiōnem aetātis.

Cerva alba eximiae pulchritūdinis Sertōrio a Lusitāno quodam dono data erat. Sertōrius omnibus persuāsit cervam, instinctam numine Diānae, conloqui secum et docēre, quae utilia factu essent.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω αποσπασμάτων.

Μονάδες 40

Παρατηρήσεις

B1α. «**Eo consilio aliquando repente intervēnit oppressitque ornatrīces**»: να μεταφέρετε τους κλιτούς τύπους των παραπάνω προτάσεων στον άλλον αριθμό.

Μονάδες 5

B1β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις ή φράσεις:

multas	: τον συγκριτικό βαθμό του επιρρήματος
fortissimōrum	: την αφαιρετική ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος στον θετικό βαθμό
virōrum	: την κλητική ενικού αριθμού
bene	: την αιτιατική πληθυντικού αριθμού ουδετέρου γένους στον συγκριτικό βαθμό του επιθέτου
hac re	: τη γενική ενικού αριθμού
vestem	: τη γενική πληθυντικού αριθμού
aliis	: την ονομαστική ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
Sertōrio	: την κλητική ενικού αριθμού
quodam	: την αιτιατική ενικού αριθμού στο ίδιο γένος.

Μονάδες 10

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ – Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

intuendum	:	το σουπίνο στην αφαιρετική
reliquērant	:	το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής μέλλοντα στην ίδια φωνή
proponēbam	:	το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρακειμένου στην ίδια φωνή
voluit	:	το β΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα
faceret	:	το α΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής υπερσυντελείκου στην ίδια φωνή
oppressit	:	το απαρέμφατο του ενεστώτα στην ίδια φωνή
vidisse	:	το α΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού στην άλλη φωνή
dissimulāvit	:	το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής παρατατικού στην ίδια φωνή
extraxit	:	την αφαιρετική του γερουνδίου
induxit	:	το β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
data erat	:	το β΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής ενεστώτα στην άλλη φωνή
persuāsit	:	την αιτιατική πληθυντικού της μετοχής ενεστώτα στο ουδέτερο γένος
instinctam	:	το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
conloqui	:	την ονομαστική ενικού της μετοχής μέλλοντα στο θηλυκό γένος
docēre	:	το β΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής συντελεσμένου μέλλοντα στην ίδια φωνή.

Μονάδες 15

Γ1α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων:
dono, factu.

Μονάδες 2

Γ1β. «**Quam multas imagines fortissimōrum virōrum scriptōres et Graeci et Latīni nobis reliquērant!**»: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Μονάδες 6

Γ1γ. «**Eo consilio aliquando repente (Augustus) intervēnit oppressitque ornatrīces.**»: να αναδιατυπώσετε την περίοδο, μετατρέποντας την πρώτη πρόταση σε δευτερεύουσα χρονική πρόταση, εισαγόμενη με τον ιστορικό σύνδεσμο *cum*, έτσι ώστε να εκφράζει το προτερόχρονο.

Μονάδες 3

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ – Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

Γ1δ. «Etsi super vestem eārum deprehendit canos, tamen Augustus dissimulāvit eos vidisse.»: να μετατρέψετε τη δευτερεύουσα πρόταση της υπογραμμισμένης περιόδου στην αντίστοιχη μετοχή, επιφέροντας τις αναγκαίες αλλαγές στην περίοδο.

Μονάδες 4

Γ2α. «Sertōrius omnibus persuāsit cervam, instinctam numine Diānae, conloqui secum»: να μετατρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ.

Μονάδες 4

Γ2β. «ad imitandum»: να αποδώσετε τον προσδιορισμό του σκοπού με σουπίνο (μονάδα 1), με τελική πρόταση (μονάδες 2) και με εμπρόθετη γενική γερουνδίου, διατηρώντας σε αυτήν την περίπτωση την ενεργητική σύνταξη (μονάδες 2).

Μονάδες 5

Γ2γ. «cupidus bene gerendi et administrandi rem publicam»: να κάνετε τη γερουνδιακή έλξη (μονάδες 4) και να αιτιολογήσετε αν αυτή είναι υποχρεωτική ή όχι (μονάδες 2).

Μονάδες 6

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό, με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ώρα δυνατής αποχώρησης: 18.00.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΤΕΛΟΣ 3ΗΣ ΑΠΟ 3 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΣΑΒΒΑΤΟ 13 ΙΟΥΝΙΟΥ 2015

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Quam multas imagines fortissimōrum virōrum –non solum ad intuendum, verum etiam ad imitandum– scriptōres et Graeci et Latīni nobis reliquērunt! Quas ego, cupidus bene gerendi et administrandi rem publicam, semper mihi proponēbam.

Hac re audītā Augustus voluit filiam deterrēre quominus id faceret. Eo consilio aliquando repente intervēnit oppressitque ornatrīces. Etsi super vestem eārum deprehendit canos, tamen Augustus dissimulāvit eos vidisse et aliis sermonibus tempus extraxit, donec induxit mentiōnem aetātis.

Cerva alba eximiae pulchritūdinis Sertōrio a Lusitāno quodam dono data erat. Sertōrius omnibus persuāsit cervam, instinctam numine Diānae, conloqui secum et docēre, quae utilia factu essent.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω αποσπασμάτων.

Μονάδες 40

Παρατηρήσεις

B1α. «**Eo consilio aliquando repente intervēnit oppressitque ornatrīces**»: να μεταφέρετε τους κλιτούς τύπους των παραπάνω προτάσεων στον άλλον αριθμό.

Μονάδες 5

B1β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις ή φράσεις:

multas	: τον συγκριτικό βαθμό του επιρρήματος
fortissimōrum	: την αφαιρετική ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος στον θετικό βαθμό
virōrum	: την κλητική ενικού αριθμού
bene	: την αιτιατική πληθυντικού αριθμού ουδετέρου γένους στον συγκριτικό βαθμό του επιθέτου
hac re	: τη γενική ενικού αριθμού
vestem	: τη γενική πληθυντικού αριθμού
aliis	: την ονομαστική ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
Sertōrio	: την κλητική ενικού αριθμού
quodam	: την αιτιατική ενικού αριθμού στο ίδιο γένος.

Μονάδες 10

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ – Δ΄ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

intuendum	:	το σουπίνο στην αφαιρετική
reliquēunt	:	το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής μέλλοντα στην ίδια φωνή
proponēbam	:	το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρακειμένου στην ίδια φωνή
voluit	:	το β΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα
faceret	:	το α΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής υπερσυντελείκου στην ίδια φωνή
oppressit	:	το απαρέμφατο του ενεστώτα στην ίδια φωνή
vidisse	:	το α΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού στην άλλη φωνή
dissimulāvit	:	το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής παρατατικού στην ίδια φωνή
extraxit	:	την αφαιρετική του γερουνδίου
induxit	:	το β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
data erat	:	το β΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής ενεστώτα στην άλλη φωνή
persuāsit	:	την αιτιατική πληθυντικού της μετοχής ενεστώτα στο ουδέτερο γένος
instinctam	:	το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
conloqui	:	την ονομαστική ενικού της μετοχής μέλλοντα στο θηλυκό γένος
docēre	:	το β΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής συντελεσμένου μέλλοντα στην ίδια φωνή.

Μονάδες 15

Γ1α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων:
dono, factu.

Μονάδες 2

Γ1β. «**Quam multas imagines fortissimōrum virōrum scriptōres et Graeci et Latīni nobis reliquēunt!**»: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Μονάδες 6

Γ1γ. «**Eo consilio aliquando repente (Augustus) intervēnit oppressitque ornatrīces.**»: να αναδιατυπώσετε την περίοδο, μετατρέποντας την πρώτη πρόταση σε δευτερεύουσα χρονική πρόταση, εισαγόμενη με τον ιστορικό σύνδεσμο *cum*, έτσι ώστε να εκφράζει το προτερόχρονο.

Μονάδες 3

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ – Δ΄ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

Γ1δ. «Etsi super vestem eārum deprehendit canos, tamen Augustus dissimulāvit eos vidisse.»: να μετατρέψετε τη δευτερεύουσα πρόταση της υπογραμμισμένης περιόδου στην αντίστοιχη μετοχή, επιφέροντας τις αναγκαίες αλλαγές στην περίοδο.

Μονάδες 4

Γ2α. «Sertōrius omnibus persuāsit cervam, instinctam numine Diānae, conloqui secum»: να μετατρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ.

Μονάδες 4

Γ2β. «Cerva alba eximiae pulchritūdinis Sertōrio a Lusitāno quodam dono data erat»: να μετατρέψετε την παθητική σύνταξη σε ενεργητική.

Μονάδες 5

Γ2γ. «cupidus bene gerendi et administrandi rem publicam»: να κάνετε τη γερουνδιακή έλξη (μονάδες 4) και να αιτιολογήσετε αν αυτή είναι υποχρεωτική ή όχι (μονάδες 2).

Μονάδες 6

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό, με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ωρα δυνατής αποχώρησης: 18.00.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΤΕΛΟΣ 3ΗΣ ΑΠΟ 3 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΤΕΤΑΡΤΗ 8 ΙΟΥΝΙΟΥ 2016

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ (ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ)

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

ΚΕΙΜΕΝΑ

Vim hostium cavēre debētis; hostes enim de collibus advolāre solent et caedem militum perpetrāre possunt.

Post bellum Actiacum Cassius Parmensis, qui in exercitu M. Antōnii fuerat, Athēnas confūgit. Ibi vix animum sollicitum somno dederat, cum repente apparuit ei species horrenda.

[...] (adulescens)... et fortior hoste, hastā eum transfixit et armis spoliāvit. Statim hostes fugā salūtem petivērunt. Sed consul, cum in castra revertisset, adulescentem, cuius operā hostes fugāti erant, morte multāvit.

Tandem puella, longā morā standi fessa, rogāvit materteram, ut sibi paulisper loco cederet. Tum Caecilia puellae dixit: «ego libenter tibi meā sede cedo». Hoc dictum paulo post res ipsa confirmāvit. Nam mortua est Caecilia, quam Metellus, dum vixit, multum amāvit.

A. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 40

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

Vim	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού
collibus	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού
Cassius	: την κλητική του ενικού αριθμού
exercitu	: την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό
somno	: την ονομαστική του ενικού αριθμού
ei	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος
species	: τη δοτική του ενικού αριθμού
ego	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού στο β' πρόσωπο
meā	: τη δοτική του πληθυντικού αριθμού στο αρσενικό γένος του γ' προσώπου
sede	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού.

Μονάδες 10

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ – ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ – Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

B1β. fortior, longā: να γράψετε τους άλλους βαθμούς των επιθέτων στο ίδιο γένος, πτώση και αριθμό (μονάδες 2).

multum: να γράψετε το επίθετο στην ονομαστική πτώση πληθυντικού αριθμού του θηλυκού γένους και στους τρεις βαθμούς (μονάδες 3).

Μονάδες 5

B2α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο, όπου είναι αναγκαίο):

solent	:	το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρακειμένου
possunt	:	το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής υπερσυντελικού
dederat	:	το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής μέλλοντα στην ίδια φωνή
transfixit	:	το α΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού στην ίδια φωνή
petivērunt	:	τη δοτική του γερονδίου
standi	:	το γ΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
cederet	:	το σουπίνο στην αιτιατική πτώση
mortua est	:	την ονομαστική ενικού της μετοχής του μέλλοντα στο θηλυκό γένος
vixit	:	τη γενική ενικού της μετοχής του ενεστώτα στο ουδέτερο γένος
amāvit	:	την αιτιατική ενικού του γερονδιακού στο αρσενικό γένος.

Μονάδες 10

B2β. cavēre, fuerat, confūgit, rogāvit, dixit: να γράψετε το β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα των παραπάνω ρημάτων στην ίδια φωνή.

Μονάδες 5

Γ1α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων:
militum, perpetrāre, somno, hastā, morte, meā, paulo.

Μονάδες 7

Γ1β. Athēnas, in castra: να μετατρέψετε τους προσδιορισμούς του τόπου, ώστε να εκφράζεται για τον καθένα και η στάση σε τόπο και η απομάκρυνση από τόπο.

Μονάδες 4

Γ1γ. (adulescens)... fortior hoste: να γράψετε τον δεύτερο όρο σύγκρισης με τον άλλο τρόπο.

Μονάδες 2

Γ1δ. cuius operā: να αναδιατυπώσετε τη φράση, ώστε να εκφράζεται το μέσο με άλλο τρόπο.

Μονάδες 2

Γ2α. Vim hostium cavēre debētis: να αντικαταστήσετε τη σύνταξη της πρότασης (debeo + απαρέμφατο) με τον αντίστοιχο τύπο της παθητικής περιφραστικής συζυγίας και να δηλώσετε το ποιητικό αίτιο.

Μονάδες 2

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ – ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ – Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

Γ2β. Αφού καταγράψετε τις δευτερεύουσες επιρρηματικές χρονικές προτάσεις που υπάρχουν στα κείμενα (μονάδες 3), να αιτιολογήσετε για την καθεμιά από αυτές τον τρόπο εισαγωγής (μονάδες 3) και εκφοράς της (μονάδες 3).

Μονάδες 9

Γ2γ. «*ego libenter tibi meā sede cedo*»: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Μονάδες 2

Γ2δ. *Animum sollicitum somno dederat*: να μετατρέψετε την πρόταση, ώστε να εκφράζεται απαγόρευση σε β΄ ενικό πρόσωπο με όλους τους δυνατούς τρόπους.

Μονάδες 2

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ώρα δυνατής αποχώρησης: 18.30

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Δ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΤΕΤΑΡΤΗ 8 ΙΟΥΝΙΟΥ 2016

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ (ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ)

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

ΚΕΙΜΕΝΑ

Vim hostium cavēre debētis; hostes enim de collibus advolāre solent et caedem militum perpetrāre possunt.

Post bellum Actiacum Cassius Parmensis, qui in exercitu M. Antōnii fuerat, Athēnas confūgit. Ibi vix animum sollicitum somno dederat, cum repente apparuit ei species horrenda.

[...] (adulescens)... et fortior hoste, hastā eum transfixit et armis spoliāvit. Statim hostes fugā salūtem petivērunt. Sed consul, cum in castra revertisset, adulescentem, cuius operā hostes fugāti erant, morte multāvit.

Tandem puella, longā morā standi fessa, rogāvit materteram, ut sibi paulisper loco cederet. Tum Caecilia puellae dixit: «ego libenter tibi meā sede cedo». Hoc dictum paulo post res ipsa confirmāvit. Nam mortua est Caecilia, quam Metellus, dum vixit, multum amāvit.

A. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 40

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

Vim	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού
collibus	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού
Cassius	: την κλητική του ενικού αριθμού
exercitu	: την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό
somno	: την ονομαστική του ενικού αριθμού
ei	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος
species	: τη δοτική του ενικού αριθμού
ego	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού στο β' πρόσωπο
meā	: τη δοτική του πληθυντικού αριθμού στο αρσενικό γένος του γ' προσώπου
sede	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού.

Μονάδες 10

B1β. fortior, longā: να γράψετε τους άλλους βαθμούς των επιθέτων στο ίδιο γένος, πτώση και αριθμό (μονάδες 2).

multum: να γράψετε το επίθετο στην ονομαστική πτώση πληθυντικού αριθμού του θηλυκού γένους και στους τρεις βαθμούς (μονάδες 3).

Μονάδες 5

B2α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο, όπου είναι αναγκαίο):

solent	:	το β' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρακειμένου
possunt	:	το β' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής υπερσυντελικού
dederat	:	το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής μέλλοντα στην ίδια φωνή
transfixit	:	το α' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού στην ίδια φωνή
petivērunt	:	τη δοτική του γερουνδίου
standi	:	το γ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
cederet	:	το σουπίνο στην αιτιατική πτώση
mortua est	:	την ονομαστική ενικού της μετοχής του μέλλοντα στο θηλυκό γένος
vixit	:	τη γενική ενικού της μετοχής του ενεστώτα στο ουδέτερο γένος
amāvit	:	την αιτιατική ενικού του γερουνδιακού στο αρσενικό γένος.

Μονάδες 10

B2β. cavēre, fuerat, confūgit, rogāvit, dixit: να γράψετε το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα των παραπάνω ρημάτων στην ίδια φωνή.

Μονάδες 5

Γ1α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων:
militum, perpetrāre, somno, hastā, morte, meā, paulo.

Μονάδες 7

Γ1β. Athēnas, in castra: να μετατρέψετε τους προσδιορισμούς του τόπου, ώστε να εκφράζεται για τον καθένα και η στάση σε τόπο και η απομάκρυνση από τόπο.

Μονάδες 4

Γ1γ. (adulescens)... fortior hoste: να γράψετε τον δεύτερο όρο σύγκρισης με τον άλλο τρόπο.

Μονάδες 4

Γ2α. Αφού καταγράψετε τις δευτερεύουσες επιρρηματικές χρονικές προτάσεις που υπάρχουν στα κείμενα (μονάδες 3), να αιτιολογήσετε για την καθεμιά από αυτές τον τρόπο εισαγωγής (μονάδες 3) και εκφοράς της (μονάδες 3).

Μονάδες 9

Γ2β. «ego libenter tibi meā sede cedo»: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική (μονάδες 4) και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς του ποιητικού αιτίου (μονάδες 2).

Μονάδες 6

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ώρα δυνατής αποχώρησης: 18.30

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΤΕΤΑΡΤΗ 8 ΙΟΥΝΙΟΥ 2016

**ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
(ΠΑΛΑΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ)**

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

ΚΕΙΜΕΝΑ

«...Opibus urbis nolite confidere. Fiduciam, quae nimia vobis est, deponite. Neminem credideritis patriae consulturum esse, nisi vos ipsi patriae consulueritis. Mementote rem publicam in extremo discrimine quondam fuisse!».

Quin etiam cum Sulla minitans ei instaret, dixit is Sullae: «Licet mihi ostendas agmina militum, quibus curiam circumsedisti; licet mortem miniteris, numquam tamen ego hostem iudicabo Marium. Etsi senex et corpore infirmo sum, semper tamen meminero urbem Romam et Italiam a Mario conservatam esse».

Nec magis vituperandus est proditor patriae quam proditor communis utilitatis, aut communis salutis desertor propter suam utilitatem et salutem. Ex quo fit, ut laudandus is sit, qui pro re publica cadat, quod decet cariorum nobis esse patriam quam nosmet ipsos.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 40

Παρατηρήσεις

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις ή συνεκφορές:

opibus	: τη γενική πληθυντικού αριθμού
quae	: την αιτιατική ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
neminem	: τη δοτική ενικού αριθμού στο ίδιο γένος
extremo	: τον ίδιο τύπο στους άλλους βαθμούς
discrimine	: την αιτιατική ενικού αριθμού
is	: την ονομαστική πληθυντικού αριθμού στο θηλυκό γένος
senex	: τη γενική πληθυντικού αριθμού
corpore infirmo	: την ονομαστική ενικού αριθμού της συνεκφοράς

magis	: τη γενική ενικού αριθμού θηλυκού γένους του επιθέτου στον θετικό και συγκριτικό βαθμό
communis utilitatis	: την αφαιρετική ενικού αριθμού της συνεκφοράς
cariorem	: τον ίδιο τύπο στον θετικό βαθμό.

Μονάδες 15

B2α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

deponite	: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής μέλλοντα της ίδιας φωνής
credideritis	: το α΄ πληθυντικό πρόσωπο υπερσυντελικού, στην ίδια έγκλιση και στην ίδια φωνή
instaret	: τη μετοχή μέλλοντα (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο του ρήματος)
dixit	: το ίδιο πρόσωπο στην οριστική παρακειμένου, στην παθητική περιφραστική συζυγία (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο)
ostendas	: την αιτιατική γερουνδίου
fit	: την ονομαστική ενικού αριθμού του γερουνδιακού στο αρσενικό γένος
cadat	: την αφαιρετική σουπίνου.

Μονάδες 7

B2β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

minitans	: το γ΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής σε όλους τους χρόνους (για τους περιφραστικούς τύπους να λάβετε υπόψη το υποκείμενο της μετοχής) (μονάδες 5)
confidere	: τις μετοχές όλων των χρόνων στην ονομαστική πληθυντικού αριθμού του ουδετέρου γένους (μονάδες 3).

Μονάδες 8

Γ1α. **vobis, neminem, quondam, mihi, hostem, a Mario, magis, patriae** (στο 3ο κείμενο), **nobis, esse**: να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των τύπων.

Μονάδες 10

Γ1β. «**numquam...Marium**»: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Μονάδες 4

Γ1γ. «**quam proditor**»: να εκφέρετε τον β΄ όρο σύγκρισης με τον άλλο τρόπο.

Μονάδα 1

- Γ2α.** «**neminem...consulueritis**»: να μετατρέψετε τον εξαρτημένο υποθετικό λόγο σε ευθύ (μονάδες 3) και να τον αναγνωρίσετε ως προς το είδος του (μονάδα 1).

Μονάδες 4

- Γ2β.** «**ut laudandus is sit (nobis)**»: να αντικαταστήσετε την παθητική περιφραστική συζυγία με το debeo+απαρέμφατο.

Μονάδες 4

- Γ2γ.** «**qui pro re publica cadat**»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε την έγκλιση εκφοράς της (μονάδες 2).

Μονάδες 3

- Γ2δ.** «**semper tamen meminero...conservatam esse**»: να μετατρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ.

Μονάδες 4

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά σας στοιχεία. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 18.30

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΕΜΠΤΗ 7 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2017
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

ΚΕΙΜΕΝΑ

Ex quibus quattuor [legiones] in Nervii hiemāre iubet et tribus imperat in Belgis remanēre. Legātos omnes frumentum in castra importāre iubet. Milites his verbis admonet: «Hostes adventāre audio; speculatōres nostri eos prope esse nuntiant.

.....
Cassius servos inclamāvit et de homine eos interrogāvit. Illi neminem viderant. Cassius iterum se somno dedit eandemque speciem somniāvit. Paucis post diēbus res ipsa fidem somnii confirmāvit. Nam Octaviānus supplicio capitis eum adfēcit.

.....
Praedōnes postes ianuae tamquam sanctum templum venerāti sunt et cupide Scipiōnis dextram osculāti sunt. Cum ante vestibulum dona posuissent, quae homines deis immortalibus consecrāre solent, domum revertērunt.

.....
Num ad hostem vēni et captīva in castris tuis sum? In hoc me longa vita et infēlix senecta traxit, ut primum exsulem deinde hostem te vidērem? Qui potuisti populāri hanc terram, quae te genuit atque aluit?

A. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 40

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

Belgis	: την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού
omnes	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού στο ίδιο γένος
his	: την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού στο ίδιο γένος
nostri	: τον ίδιο τύπο στον άλλον αριθμό
prope	: τον συγκριτικό και υπερθετικό βαθμό
illi	: την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού στο θηλυκό γένος
neminem	: τη γενική του ενικού αριθμού

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ Γ' ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ & Δ' ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

somno	: την ονομαστική του ενικού αριθμού
speciem	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού
somnii	: την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού
capitis	: την κλητική του ενικού αριθμού
cupide	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού του αντιστοίχου επιθέτου στο αρσενικό γένος στον υπερθετικό βαθμό
infelix	: τον θετικό βαθμό του αντιστοίχου επιρρήματος
primum	: τον συγκριτικό βαθμό.

Μονάδες 15

B2α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο, όπου είναι αναγκαίο):

iubet	: το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή
remanēre	: το α' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
importāre	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του συντελεσμένου μέλλοντα στην ίδια φωνή
audio	: το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα στην άλλη φωνή
esse	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του μέλλοντα
viderant	: τη γενική του γερουνδίου
dedit	: το ίδιο πρόσωπο στην υποτακτική μέλλοντα στην ίδια φωνή
adfēcit	: το απαρέμφατο του ενεστώτα στην ίδια φωνή
osculāti sunt	: το ίδιο πρόσωπο στην υποτακτική μέλλοντα
traxit	: το α' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή.

Μονάδες 10

B2β. possuissent: να γράψετε τα απαρέμφατα και τις μετοχές όλων των χρόνων του ρήματος στην ίδια φωνή (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο του ρήματος, όπου είναι αναγκαίο).

Μονάδες 5

Γ1α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων και φράσεων:

verbis, de homine, capitis, captīva, populāri.

Μονάδες 5

Γ1β. «Milites his verbis admonet [Caesar]»

«Nam Octaviānus supplicio capitis eum adfēcit»

Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική στις παραπάνω προτάσεις.

Μονάδες 6

- Γ1γ. Paucis post diēbus:** να αναδιατυπώσετε τη φράση, ώστε να εκφράζεται ο χρόνος με άλλον τρόπο. (μονάδες 3)
domum: να μετατρέψετε τον προσδιορισμό του τόπου, ώστε να εκφράζεται η απομάκρυνση από τόπο. (μονάδα 1)
Μονάδες 4
- Γ2α. «speculatōres nostri eos prope esse nuntiant»
«Qui potuisti populāri hanc terram?»**
Να εντοπίσετε τα υποκείμενα των απαρεμφάτων (μονάδες 2) και να αιτιολογήσετε την πτώση τους. (μονάδες 3)
Μονάδες 5
- Γ2β. «Cum ante vestibulum dona posuissent, [...]domum revertērunt»**
Να μετατρέψετε τη δευτερεύουσα πρόταση στην αντίστοιχη μετοχή, πραγματοποιώντας τις αναγκαίες αλλαγές.
Μονάδες 2
- Γ2γ. «quae homines deis immortalibus consecrāre solent»
«ut primum exsulem deinde hostem te vidērem»**
Να αναγνωρίσετε το είδος των δευτερευουσών προτάσεων (μονάδες 2) και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς τους. (μονάδες 2)
Μονάδες 4
- Γ2δ. «Cassius servos inclamāvit»**
Να μετατρέψετε την κύρια πρόταση σε ευθεία ερώτηση ολικής αγνοίας με όλους τους δυνατούς τρόπους εισαγωγής.
Μονάδες 4

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο και να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ωρα δυνατής αποχώρησης: 17.00

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΣΑΒΒΑΤΟ 8 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2018
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)**

ΚΕΙΜΕΝΑ

Cēpheus et Cassiope Andromedam filiam habent. Cassiope, superba formā suā, cum Nymphis se comparat. [...] Perseus hastā beluam delet et Andromedam liberat. Cēpheus, Cassiope et incolae Aethiopiae valde gaudent.

.....
Multos in illis locis agros possidēbat. Silius animum tenerum habēbat.

.....
Serēnā nocte subito luna defecerat; ob repentinum monstrum terror animos militum invaserat et exercitus fiduciam amiserat.

.....
Tum terror Cassium concussit et e somno eum excitāvit.

.....
Nam cum ad eum magnum pondus auri publice missum attulissent, ut eo uterētur, vultum risu solvit et protinus dixit: «Supervacaneae, nē dicam ineptae, legationis ministri, narrāte Samnitibus Manium Curium malle locupletibus imperāre quam ipsum fieri locuplēm; et mementōte me nec acie vinci nec pecuniā corrumpi posse».

- A.** Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 40

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- B1α.** Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

filiam	: τη δοτική του πληθυντικού αριθμού
incolae	: την ίδια πτώση στον άλλον αριθμό
illis	: τη γενική του ενικού αριθμού στο ίδιο γένος
agros	: την ονομαστική του ενικού αριθμού
exercitus	: την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού
pondus	: τη γενική του ενικού αριθμού
eo	: την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
ipsum	: τη δοτική του πληθυντικού αριθμού στο ίδιο γένος
acie	: τη γενική του ενικού αριθμού.

Μονάδες 10

- B1β.** **multos:** να σχηματίσετε τους τρεις βαθμούς του επιρρήματος.
tenerum: να γράψετε τον υπερθετικό βαθμό του επιθέτου στην ίδια πτώση, στον ίδιο αριθμό και στο ίδιο γένος.
magnum: να γράψετε τον συγκριτικό βαθμό του επιθέτου στην ίδια πτώση, στον ίδιο αριθμό και στο ίδιο γένος.

Μονάδες 5

- B2α.** Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

habent	:	το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή
comparat	:	το σουπίνο στην αφαιρετική πτώση
delet	:	τη γενική του γερονδίου
possidēbat	:	τη μετοχή του μέλλοντα (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο του ρήματος για το γένος, τον αριθμό και την πτώση)
defecerat	:	το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα στη μέση φωνή
amiserat	:	το β' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στη μέση φωνή
concussit	:	τη μετοχή του ενεστώτα (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο του ρήματος για το γένος, τον αριθμό και την πτώση)
fieri	:	το γερονδιακό στη γενική του ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος
posse	:	το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του συντελεσμένου μέλλοντα.

Μονάδες 9

- B2β.** **uteretur:** να γράψετε το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής όλων των χρόνων (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο του ρήματος, όπου είναι αναγκαίο).

Μονάδες 6

- Γ1α.** Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις στο τετράδιό σας:

filiam: είναι..... ΣΤΟ

formā: είναι..... ΣΤΟ

risu: είναι..... ΣΤΟ

Μονάδες 6

- Γ1β.** Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική στις παρακάτω προτάσεις:

«**exercitus fiduciam amiserat**» (μονάδες 3)

«**cum ad eum magnum pondus auri [...] attulissent (illi)**» (μονάδες 4).

Μονάδες 7

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ Γ' ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ & Λ' ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

Γ1γ. «*Serēnā nocte*»: να αναδιατυπώσετε τον προσδιορισμό του χρόνου, ώστε να εκφράζεται διάρκεια.

Μονάδες 2

Γ2α. «*cum ad eum magnum pondus auri publice missum attulissent*»: να αναδιατυπώσετε την πρόταση, ώστε ο ιστορικός διηγηματικός *cum* να δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν.

Μονάδες 2

Γ2β. «*malle*»: να εντοπίσετε το υποκείμενο του απαρεμφάτου (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε την πτώση του (μονάδες 2).

Μονάδες 3

Γ2γ. «*ut eo uteretur*»: να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας πρότασης (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς της (μονάδες 2) και να δηλώσετε τη συντακτική λειτουργία της (μονάδα 1).

Μονάδες 4

Γ2δ. «*ut eo uteretur*»: να δηλώσετε τον σκοπό με σουπίνο σε αιτιατική (μονάδες 2) και με τη χρήση των προθέσεων *causa* (μονάδες 2) και *ad* (μονάδες 2).

Μονάδες 6

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ώρα δυνατής αποχώρησης: 17.00.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΤΕΛΟΣ 3ΗΣ ΑΠΟ 3 ΣΕΛΙΔΕΣ

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 6 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2019
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)**

ΚΕΙΜΕΝΑ

«Vim hostium cavēre debētis; hostes enim de collibus advolāre solent et caedem militum perpetrāre possunt».

.....
Post bellum Actiacum Cassius Parmensis, qui in exercitu M. Antōnii fuerat, Athēnas confūgit. Ibi vix animum sollicitum somno dederat, cum repente apparuit ei species horrenda.

.....
Cato attulit quodam die in curiam ficum praecocem ex Carthagine ostendensque patribus «Interrogo vos» inquit «quando hanc ficum decerptam esse putētis ex arbore». Cum omnes recentem esse dixissent, «Atqui ante tertium diem» inquit «scitōte decerptam esse Carthagine».

.....
Quodsi forte, ut fit plerumque, cecidērunt, tum intellegitur, quam fuerint inopes amicōrum. Hoc est quod Tarquinius dixisse ferunt exulantem: «Tum intellexi, quos fīdos amīcos habuissem, quos infīdos, cum iam neutris gratiam referre poteram».

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 40

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

Vim	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού
caedem	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού
bellum	: την κλητική του πληθυντικού αριθμού
exercitu	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού
somno	: την ονομαστική του ενικού αριθμού
ei	: την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού στο θηλυκό γένος
species	: τη δοτική του ενικού αριθμού
patribus	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού
hanc	: την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
omnes	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος
recentem	: την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού στο ίδιο γένος, στον συγκριτικό βαθμό

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ Γ' ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ & Λ' ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

- inopes** : τη γενική του ενικού αριθμού στο ίδιο γένος, στον ίδιο βαθμό
exulantem : την αφαιρετική του ενικού αριθμού στο ίδιο γένος
quos (το πρώτο): την ονομαστική του ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος
neutris : την αιτιατική του ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος.

Μονάδες 15

B2α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ρήματα:

- possunt** : το απαρέμφατο του παρακειμένου
confūgit : το β' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή
dederat : το α' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
apparuit : την αφαιρετική του σουπίνου
attulit : το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
scitōte : την αιτιατική του γερουνδίου
fit : το απαρέμφατο του μέλλοντα στην ίδια φωνή
cecidērunt : το γ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
intellegitur : το ίδιο πρόσωπο της οριστικής του συντελεσμένου μέλλοντα στην ίδια φωνή.

Μονάδες 9

B2β. **solent**: να γράψετε το γ' ενικό πρόσωπο στην οριστική όλων των χρόνων (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο του ρήματος, όπου είναι αναγκαίο).

Μονάδες 6

Σύνολο μονάδων 15

Γ1α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις:

- eī**: είναι..... στο
hanc: είναι..... στο
amīcos: είναι..... στο

Μονάδες 6

Γ1β. Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική:
«**Ibi [Cassius] vix animum sollicitum somno dederat**».

Μονάδες 5

Γ1γ. «**quodam die**»: να μετατρέψετε τον προσδιορισμό του χρόνου, ώστε να εκφράζεται η διάρκεια.

Μονάδες 4

Σύνολο μονάδων 15

- Γ2α.** «**Hoc est ... poteram**»: στο παραπάνω απόσπασμα, αφού καταγράψετε τα απαρέμφατα (μονάδες 2), να γράψετε τα υποκείμενά τους (μονάδες 2) και να αιτιολογήσετε την πτώση των υποκειμένων (μονάδες 2).

Μονάδες 6

- Γ2β.** «**cum repente apparuit ei species horrenda**»: να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας πρότασης (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής της (μονάδες 2).

Μονάδες 3

- Γ2γ.** «**exulantem**»: να αναλύσετε τη μετοχή σε δευτερεύουσα χρονική πρόταση, η οποία να εκφράζει τη συνεχιζόμενη πράξη.

Μονάδες 3

- Γ2δ.** «**Vim hostium cavēre debētis**»: αφού αντικαταστήσετε το «**debētis**» με τη φράση «**tu debuisti**», να αναδιατυπώσετε την πρόταση, χρησιμοποιώντας τον κατάλληλο τύπο της παθητικής περιφραστικής συζυγίας.

Μονάδες 3

Σύνολο μονάδων 15

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

- 1.** Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
- 2.** Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
- 3.** Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
- 4.** Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
- 5.** Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
- 6.** Ώρα δυνατής αποχώρησης: 17.00.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΕΜΠΤΗ 10 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2020
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Populus Rōmānus cladem Cannensem pavidus audīvit. In agro Falerno Hannibal ex insidiis Fabii Maximi se expedīvit. Postquam XIV annos in Italiā complēvit, Carthaginienses eum in Africam revocavērunt. Ibi Hannibal bellum cum Rōmānis componere frustra cupīvit.

.....
Accipe nunc quid postea Nasīca fecerit. Paucis post diēbus cum Ennius ad Nasīcam venisset et eum a ianuā quaereret, exclamāvit Nasīca se domi non esse, etsi domi erat. Tum Ennius indignātus quod Nasīca tam aperte mentiebātur: «Quid?» inquit «Ego non cognosco vocem tuam?»

.....
Qui potuisti populāri hanc terram, quae te genuit atque aluit? Non tibi ingredienti fines patriae ira cecidit? Quamvis infesto et mināci animo perveneras, cur, cum in conspectu Rōma fuit, tibi non succurrit: «intra illa moenia domus ac penātes mei sunt, mater coniunx līberique»? Ergo ego nisi peperissem, Rōma non oppugnarētur; nisi filium habērem, lībera in līberā patria mortua essem.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του παραπάνω κειμένου.

Μονάδες 40

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

cladem	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού
insidiis	: την ονομαστική του ίδιου αριθμού
se (το 1ο του κειμένου)	: τη δοτική του πληθυντικού αριθμού στο ίδιο πρόσωπο
quid	: την ίδια πτώση του ίδιου αριθμού στο αρσενικό γένος
diēbus	: την αφαιρετική του άλλου αριθμού
aperte	: τον συγκριτικό βαθμό
hanc terram	: την αφαιρετική του ίδιου αριθμού
fines	: τη γενική του ίδιου αριθμού
mināci	: την ίδια πτώση στο ίδιο γένος και αριθμό του υπερθετικού βαθμού
animo	: την αιτιατική του ίδιου αριθμού
conspectu	: τη δοτική του ίδιου αριθμού
domus	: την αιτιατική του άλλου αριθμού
mater	: τη γενική του άλλου αριθμού

libera (το 1ο του κειμένου) : τον υπερθετικό βαθμό του επιρρήματος

Μονάδες 15

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ρήματα:

audīvit	: τη δοτική του γερουνδίου
complēvit	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή
revocavērunt	: το β' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
componere	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του συντελεσμένου μέλλοντα στην ίδια φωνή
cupīvit	: την αφαιρετική στο σουπίνο
accipe	: το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα στην παθητική φωνή
quaereret	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο του υπερσυντελικού στην ίδια έγκλιση και φωνή
esse	: το β' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα
mentiebātur	: το απαρέμφατο του ενεστώτα
potuisti	: α. το α' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού και β. το απαρέμφατο του παρακειμένου
ingredienti	: το α' ενικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα
cecidit	: το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
peperissem	: το γ' ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρατατικού στην ενεργητική περιφραστική συζυγία (να ληφθεί υπ' όψιν το υποκείμενο)
habērem	: τη μετοχή του ενεστώτα στη γενική του ενικού αριθμού (να ληφθεί υπ' όψιν το υποκείμενο)

Μονάδες 15

Γ1α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις:

Fabii Maximi	: είναι	στο
quid (το 1ο του κειμένου)	: είναι	στο
populāri	: είναι	στο
mei	: είναι	στο

Μονάδες 8

Γ1β. Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη της παρακάτω πρότασης σε παθητική:

«**Populus Rōmānus cladem Cannensem pavidus audīvit**».

Μονάδες 6

Γ1γ. **domi**: να μετατρέψετε τον επιρρηματικό προσδιορισμό, ώστε να δηλώνει κίνηση προς τόπο.

Μονάδα 1

Σύνολο μονάδων 15

Γ2α. «Paucis post diēbus»: να αναδιατυπώσετε τη φράση χρησιμοποιώντας το **post** ως πρόθεση.

Μονάδες 3

Γ2β. «Postquam XIV annos in Italiā complēvit, Carthaginienses eum in Africam revocavērunt»: να ξαναγράψετε την παραπάνω περίοδο, αφού συμπτύξετε τη δευτερεύουσα πρόταση στην αντίστοιχη μετοχή.

Μονάδες 4

Γ2γ. «Ergo ego nisi peperissem, Rōma non oppugnarētur»: να μετατρέψετε τον υποθετικό λόγο, ώστε να δηλώνει υπόθεση δυνατή ή πιθανή.

Μονάδες 4

Γ2δ. «Non tibi ingredienti fines patriae ira cecidit?»: να αναδιατυπώσετε την ερώτηση με όλους τους άλλους δυνατούς τρόπους.

Μονάδες 4

Σύνολο μονάδων 15

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ώρα δυνατής αποχώρησης: 17.00.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΔΕΥΤΕΡΑ 12 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2022
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

ΚΕΙΜΕΝΑ

Discurrens miles pedes eius animadvertit; eum latentem adgnōvit; extractum imperatōrem eum salutāvit. Hinc ad commilitōnes suos eum adduxit. Ab his in castra delātus est tristis et trepidus, dum obvia turba quasi moritūrum eum miserātur.

Quod ut praedōnes animadvertērunt, abiectis armis ianuae appropinquavērunt et clarā voce Scipiōni nuntiavērunt (incredibile audītū!) virtūtem eius admirātum se venisse. Haec postquam domestici Scipiōni rettulērunt, is fores reserāri eosque intromitti iussit.

Etsi super vestem eārum deprehendit canos, tamen Augustus dissimulāvit eos vidisse et aliis sermonibus tempus extraxit, donec induxit mentiōnem aetātis. Tum interrogāvit filiam, utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva. Cum illa respondisset «ego, pater, cana esse malo», mendacium illi pater obiēcit: «Non dubito quin calva esse nolis».

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των αποσπασμάτων «**Quod ... iussit**» και «**Etsi ... nolis**».

Μονάδες 20

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1. Για καθεμιά από τις προτάσεις της **Στήλης Α** να καταγράψετε το γράμμα της **Στήλης Β** που αντιστοιχεί στην ορθή απάντηση.

Στήλη Α	Στήλη Β
1. «Γενέθλιος» χρονολογία της ρωμαϊκής λογοτεχνίας θεωρείται το έτος	α. 240 π.Χ. β. 100 π.Χ. γ. 31 π.Χ.
2. Οι Ρωμαίοι ανοίγουν έναν δημιουργικό διάλογο με τα ελληνικά πρότυπα μέσω της πρόσληψης και του	α. εγκυκλοπαιδισμού. β. αρχαϊσμού. γ. ανταγωνισμού.
3. Το πρώτο λογοτεχνικό είδος που ωριμάζει στη Ρώμη είναι	α. το έπος. β. η ελεγεία. γ. η κωμωδία.

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

4. Από τους παρακάτω λογοτέχνες με την ελεγειακή ποίηση δεν ασχολήθηκε	α. ο Τίβουλλος. β. ο Βεργίλιος. γ. ο Προπέρτιος.
5. Το έπος <i>Μεταμορφώσεις</i> συνέγραψε ο Ρωμαίος ποιητής	α. Οβίδιος. β. Κάτουλλος. γ. Οράτιος.

Μονάδες 10

Β2. Να εντοπίσετε στα παραπάνω αποσπάσματα μία ετυμολογικά συγγενή λέξη της λατινικής για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:
εμπόδιο, διάγνωση, τρακτέρ, Ιανουάριος, υπέροχος.

Μονάδες 10

Γ1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

pedes	: την κλητική του ενικού αριθμού
his	: την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
castra	: τη δοτική στον ίδιο αριθμό
tristis	: την αφαιρετική του ενικού αριθμού στον συγκριτικό και τον υπερθετικό βαθμό του ίδιου γένους
Quod	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού στο θηλυκό γένος
clarā	: τους τρεις βαθμούς του επιρρήματος
incredibile	: την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού στο ίδιο γένος
fores	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού
vestem	: την αφαιρετική στον ίδιο αριθμό
tempus	: την κλητική στον άλλο αριθμό
ego	: τη δοτική στον άλλο αριθμό στο β' πρόσωπο
pater	: τη γενική του πληθυντικού αριθμού

Μονάδες 15

Γ2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ρήματα:

Discurrens	: την αιτιατική στο σουπίνο
adgnōvit	: το α' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή
extractum	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην άλλη φωνή
adduxit	: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή

ΤΕΛΟΣ 2ΗΣ ΑΠΟ 4 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

moritūrum	: το α' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού
miserātur	: το απαρέμφατο του μέλλοντα (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο)
abiectis	: το απαρέμφατο του ενεστώτα στην ίδια φωνή
rettulērunt	: το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην άλλη φωνή
iussit	: το γ' ενικό πρόσωπο της οριστικής του συντελεσμένου μέλλοντα στην ίδια φωνή
deprehendit	: τις μετοχές του ρήματος στην ονομαστική ενικού του αρσενικού γένους στην ίδια φωνή
dissimulāvit	: το γ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
esse	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του μέλλοντα
mallet	: το ίδιο πρόσωπο στην υποτακτική του υπερσυντέλικου
nolis	: το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα

Μονάδες 15

Δ1α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους:

latentem, tristis, Scipiōni (το δεύτερο του κειμένου), **reserāri, sermonibus**.

Μονάδες 10

Δ1β. «**Ab his in castra [is] delātus est tristis et trepidus**»: να μετατρέψετε την παθητική σύνταξη σε ενεργητική.

Μονάδες 5

Μονάδες 15

Δ2α. «**[Praedōnes] Scipiōni nuntiavērunt virtūtem eius admirātum se venisse**»: να δηλώσετε τον σκοπό με τη χρήση των προθέσεων *causa* και *ad* (μονάδες 4), καθώς και με δευτερεύουσα τελική πρόταση (μονάδες 3).

Μονάδες 7

Δ2β. «**Haec postquam domestici Scipiōni rettulērunt**»: να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας πρότασης (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς της (μονάδες 2) και να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδες 2). Στη συνέχεια να συμπτύξετε τη δευτερεύουσα πρόταση στην αντίστοιχη μετοχή (μονάδες 3).

Μονάδες 8

Μονάδες 15

ΑΡΧΗ 4ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μην γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ώρα δυνατής αποχώρησης: 17.00.

**ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ**

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΔΕΥΤΕΡΑ 11 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2023
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

ΚΕΙΜΕΝΑ

Ubi Hercules, e somno excitatus, gregem aspexit et partem abesse sensit, pergīt ad proximam speluncam; sed postquam boum vestigia foras versa vidit, confusus gregem ex loco infesto amovēre coepit. Sed bovm mugītus ex speluncā audītus Herculem convertit. Tum Cacus, vi prohibēre eum conātus, Herculis clavā interficitur.

Qui potuisti populāri hanc terram, quae te genuit atque aluit? Non tibi ingredienti fines patriae ira cecidit? Quamvis infesto et mināci animo perveneras, cur, cum in conspectu Rōma fuit, tibi non succurrit: «intra illa moenia domus ac penātes mei sunt, mater coniunx līberique»? Ergo ego nisi peperissem, Rōma non oppugnarētur; nisi filium habērem, lībera in līberā patriā mortua essem. Ego nihil iam pati possum nec diu miserrima futūra sum: at contra hos, si pergīs, aut immatūra mors aut longa servitus manet.

- A1.** Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των αποσπασμάτων «*sed postquam boum vestigia ... Herculis clavā interficitur*» και «*Quamvis infesto et mināci animo perveneras ... aut longa servitus manet*».

Μονάδες 20

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- B1.** Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις με βάση το περιεχόμενό τους ως Σωστές (Σ) ή Λανθασμένες (Λ):

1. Το πρώτο μεγάλο δάνειο των Ρωμαίων από τους Έλληνες ήταν το αλφάβητό τους.
2. Ο Λίβιος Ανδρόνικος μετέφρασε στα λατινικά την *Ιλιάδα* του Ομήρου.
3. Η σχέση του Ρωμαίου λογοτέχνη με το ελληνικό πρότυπο είναι η δημιουργική πρόσληψη («*imitatio*») και ο ανταγωνισμός («*aemulatio*»).
4. Τα *Γεωργικά* (*Georgica*) είναι έργο του Κόιντου Οράτιου Φλάκκου.
5. Ο Προπέρτιος επινόησε και καλλιέργησε την ποίηση της εξορίας.

Μονάδες 10

- B2.** Να εντοπίσετε στα παραπάνω αποσπάσματα μία ετυμολογικά συγγενή λέξη της λατινικής για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:
βοδινό, ευγενής, δωμάτιο, πυγμαχία, διαμονή.

Μονάδες 10

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

Γ1α. «Qui potuisti populāri hanc terram, quae te genuit atque aluit?»:
Στο παραπάνω απόσπασμα να εντοπίσετε τις τρεις (3) αντωνυμίες (μονάδες 3) και να τις μεταφέρετε στον ίδιο τύπο, στον άλλο αριθμό (μονάδες 3).

μονάδες 6

Γ1β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

gregem (το πρώτο του α' κειμένου)	: την ονομαστική πτώση, στον ίδιο αριθμό
vestigia	: την αιτιατική πτώση, στον άλλο αριθμό
mugītus	: τη δοτική πτώση, στον ίδιο αριθμό
vi	: τη γενική πτώση, στον άλλο αριθμό
ira	: την αιτιατική πτώση, στον ίδιο αριθμό
mater	: τη γενική πτώση, στον άλλο αριθμό
liberā (patriā)	: τους άλλους δύο βαθμούς του επιθέτου, στο ίδιο γένος, αριθμό και πτώση
diu	: τον συγκριτικό βαθμό

μονάδες 9

Μονάδες 15

Γ2α. «Ubi Hercules ... Herculis clavā interficitur»: Στο παραπάνω απόσπασμα να εντοπίσετε τα τρία (3) απαρέμφατα (μονάδες 3) και να τα μεταφέρετε στον παρακείμενο, στην ίδια φωνή (μονάδες 3).

μονάδες 6

Γ2β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ρήματα:

vidit	: την αφαιρετική πτώση στο σουπίνο
interficitur	: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα, στην άλλη φωνή
potuisti	: τον ίδιο τύπο στην υποτακτική του ενεστώτα
cecidit	: το απαρέμφατο του ενεστώτα, στην ίδια φωνή
perveneras	: τη γενική πτώση του γερουνδίου
succurrit	: τον ίδιο τύπο στον μέλλοντα, στην ίδια φωνή
oppugnarētur	: το γερουνδιακό στη γενική ενικού, στο θηλυκό γένος
habērem	: το β' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρακειμένου, στην ίδια φωνή
pati	: το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα

μονάδες 9

Μονάδες 15

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

Δ1α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους:

bovum:	είναι	στο
clavā:	είναι	στο
populāri:	είναι	στο
mei:	είναι	στο
mors:	είναι	στο

μονάδες 10

Δ1β. «**cum in conspectu Rōma fuit**»: Να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας πρότασης (μονάδα 1), να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής και εκφοράς της (μονάδες 3).

μονάδες 5

Μονάδες 15

Δ2α. «**sed postquam boum vestigia foras versa vidit, confūsus gregem ex loco infesto amovēre coepit. Sed bovum mugītus ex speluncā audītus Herculem convertit**»: Στο παραπάνω απόσπασμα να εντοπίσετε τους εμπρόθετους προσδιορισμούς που δηλώνουν τόπο (μονάδες 2) και να τους μετατρέψετε έτσι ώστε να δηλώνεται η κίνηση προς τόπο (μονάδες 4).

μονάδες 6

Δ2β. «**si pergis, aut immatūra mors aut longa servitus manet**»: Να αναγνωρίσετε το είδος του υποθετικού λόγου (μονάδες 3) και να το μετατρέψετε έτσι ώστε να δηλώνει υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα (αντίθετο του πραγματικού) για το παρόν (μονάδες 2), υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα (αντίθετο του πραγματικού) για το παρελθόν (μονάδες 2), καθώς και υπόθεση δυνατή ή πιθανή (μονάδες 2).

μονάδες 9

Μονάδες 15

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ωρα δυνατής αποχώρησης: 17.00.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

Fortuna Bona!

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΤΕΛΟΣ 3ΗΣ ΑΠΟ 3 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΑΡΧΗ 1ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΤΕΤΑΡΤΗ 11 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2024
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

ΚΕΙΜΕΝΑ

Tum Pacuvius dixit sonōra quidem esse et grandia quae scripsisset, sed vidēri tamen ea sibi duriōra et acerbiōra. «Ita est» inquit Accius «ut dicis; neque id **me** sane paenitet; meliōra enim fore spero, quae deinceps scribam. Nam quod in pomis est, idem esse aiunt in ingeniis: quae **dura** et acerba nascuntur, post fiunt mitia et iucunda; sed quae gignuntur statim viēta et mollia, non matūra mox fiunt sed putria».

.....
Tu autem, proinde quasi cum matre Evandri nunc loquāris, sermōne abhinc multis **annis** iam obsolēto uteris, quod neminem scire atque intellegere vis, quae dicas. Quin, homo inepte, taces, ut consequāris, quod vis? Sed antiquitatem tibi **placēre** dicis, quod honesta et bona et modesta sit. Sic ergo vive, ut viri antīqui, sed sic loquere, ut viri aetātis nostrae; atque id quod a C. Caesare scriptum est, habe semper in memoriā et in pectore: «tamquam scopulum, sic fugias verbum insolens atque inaudītum».

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των αποσπασμάτων: «**Ita est**» inquit Accius ... **sed putria**» και «**Quin, homo inepte ... atque inaudītum**».

Μονάδες 20

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις με βάση το περιεχόμενό τους ως Σωστές (Σ) ή Λανθασμένες (Λ):

1. Η λατινική ήταν μία από τις διαλέκτους της αρχαίας Ιταλίας.
2. Οι Ρωμαίοι παράγουν και νέα λογοτεχνικά είδη, όπως η σάτιρα.
3. Ο Βάρρων έγραψε έργα σε ποιητικό λόγο με περιεχόμενο σχετικό με τη ρωμαϊκή και παγκόσμια ιστορία.
4. Ο Κορνήλιος Νέπως έγραψε βιογραφίες μόνο διάσημων Ρωμαίων.
5. Ο Οράτιος είναι γνωστός Ρωμαίος επικός ποιητής.

Μονάδες 10

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ

- B2.** Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της **Στήλης Α** με τις ετυμολογικά συγγενείς λέξεις της Νέας Ελληνικής της **Στήλης Β** (ένα στοιχείο της **Στήλης Β** περισσεύει).

Στήλη Α	Στήλη Β
1. pomis	α. μήτρα
2. gignuntur	β. μαλώνω
3. mollia	γ. βούληση
4. matre	δ. πόμολο
5. vis	ε. απόγονος
	στ. μαλακός

Μονάδες 10

- Γ1.** Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις / συνεκφορές:

grandia	: τους άλλους δύο βαθμούς του επιθέτου στο ίδιο γένος, στον ίδιο αριθμό και στην ίδια πτώση
me	: τη δοτική πτώση στον ίδιο αριθμό
meliōra	: τους τρεις βαθμούς του επιρρήματος
pomis	: την αιτιατική πτώση στον ίδιο αριθμό
idem	: την ονομαστική πτώση στο ίδιο γένος, στον άλλο αριθμό
matre	: τη γενική πτώση στον άλλο αριθμό
sermōne	: την κλητική πτώση στον ίδιο αριθμό
neminem	: τη δοτική πτώση στον ίδιο αριθμό
viri	: την αιτιατική πτώση στον άλλο αριθμό
memoriā	: τη γενική πτώση στον ίδιο αριθμό
verbum insolens	: την αφαιρετική πτώση στον ίδιο αριθμό

Μονάδες 15

- Γ2α.** «**Sic ergo vive, ut viri antīqui, sed sic loquere, ut viri aetātis nostrae; atque id quod a C. Caesare scriptum est, habe semper in memoriā et in pectore**»: Στο παραπάνω απόσπασμα να εντοπίσετε και να γράψετε τα τρία (3) ρήματα που βρίσκονται σε προστακτική έγκλιση (μονάδες 3). Στη συνέχεια, να γράψετε το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα των ρημάτων αυτών, στην ίδια φωνή (μονάδες 3).

μονάδες 6

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ

Γ2β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

scripsisset	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού, στην ίδια φωνή
vidēri	: την αιτιατική στο σουπίνο
fiunt	: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα
gignuntur	: τη μετοχή παρακειμένου στην ονομαστική ενικού, στο αρσενικό γένος
uteris	: τη δοτική πτώση του γερουνδίου
vis	: το γ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα
sit	: το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του συντελεσμένου μέλλοντα
fugias	: το απαρέμφατο του ενεστώτα και του παρακειμένου, στην ίδια φωνή

μονάδες 9
Μονάδες 15

Δ1α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους:

me:	είναι	στο
dura:	είναι	στο
annis:	είναι	στο
placēre:	είναι	στο

μονάδες 8

Δ1β. «**quod neminem scire atque intellegere vis**»: Να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας πρότασης (μονάδες 2), να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής και εκφοράς της (μονάδες 3).

μονάδες 6

Μονάδες 14

Δ2α. «**Sic ergo vive**»: Να αναδιατυπώσετε την παραπάνω πρόταση, ώστε να δηλώνεται η **απαγόρευση** και με τους **δύο τρόπους**.

μονάδες 8

Δ2β. «**Sed antiquitatem tibi placēre dicis, quod honesta et bona et modesta sit**»: Να μετατρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ.

μονάδες 8

Μονάδες 16

ΑΡΧΗ 4ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ώρα δυνατής αποχώρησης: 17.00.

**ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
Fortuna Bona!**

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΠΕΜΠΤΗ 11 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2025
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

ΚΕΙΜΕΝΑ

Tum Camillus, qui **diu** apud Ardeam in exilio fuerat propter Vēientānam praedam non aequo iure divīsam, absens dictātor est factus; is Gallos iam abeuntes secūtus est: **quibus** interemptis aurum omne recēpit. Quod illic appensum **civitāti** nomen dedit: nam Pisaurum dicitur, quod illic aurum pensātum est. Post hoc factum rediit in exilium, unde tamen rogātus reversus est.

.....

Pleni omnes sunt libri, plenae sapientium voces, **plena** exemplōrum vetustas; quae iacērent in tenebris omnia, nisi litterārum lumen accederet. Quam multas imagines **fortissimōrum** virōrum -non solum ad intuendum, verum etiam **ad imitandum**- scriptōres et Graeci et Latīni nobis reliquērunt! Quas ego, cupidus bene gerendi et administrandi rem publicam, semper mihi proponēbam. Colendo et cogitando homines excellentes animum et mentem meam conformābam.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των αποσπασμάτων:
«Tum Camillus, ... pensātum est.» και «Pleni omnes ... nobis reliquērunt!».

Μονάδες 20

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις με βάση το περιεχόμενό τους ως Σωστές (Σ) ή Λανθασμένες (Λ):

1. Για τη χρονική περίοδο μέχρι τον 3^ο αιώνα π.Χ. διαθέτουμε πολλά γραπτά μνημεία με μεγάλη λογοτεχνική αξία.
2. Η ρωμαϊκή είναι μια λογοτεχνία «παράγωγή», η οποία γεννήθηκε υπό την επίδραση της ελληνικής γραμματείας.
3. Η ώριμη ρωμαϊκή λογοτεχνία εμπεριέχει και εκφράζει τον ιδιάζοντα ιδεολογικό πλούτο της ρωμαϊκής κοινωνίας.
4. Ο Μάρκος Τύλλιος Κικέρων υπήρξε ένας από τους μεγαλύτερους ρήτορες της αρχαιότητας.
5. Οι *Μεταμορφώσεις* είναι έργο του Βεργιλίου.

Μονάδες 10

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ

B2. Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της **Στήλης Α** με τις ετυμολογικά συγγενείς λέξεις της ελληνικής της **Στήλης Β** (στη **Στήλη Β** μία λέξη περισσεύει).

Στήλη Α	Στήλη Β
1. nomen	α. δίκαιος
2. dedit	β. βετεράνος
3. plenae	γ. φορμαλισμός
4. vetustas	δ. δεδομένα
5. conformābam	ε. πλήθος
	στ. ονομασία

Μονάδες 10

Γ1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις / συνεκφορές:

exilio	: τη γενική πτώση στον ίδιο αριθμό
praedam	: τη δοτική πτώση στον ίδιο αριθμό
is	: την ονομαστική πτώση στο θηλυκό γένος, στον άλλο αριθμό
civitāti	: την αφαιρετική πτώση στον ίδιο αριθμό
hoc factum	: τη δοτική πτώση στον ίδιο αριθμό
omnia	: την ονομαστική πτώση στο ίδιο γένος, στον άλλο αριθμό
lumen	: την αφαιρετική πτώση στον άλλο αριθμό
virōrum	: την αιτιατική πτώση στον ίδιο αριθμό
scriptōres	: την αιτιατική πτώση στον άλλο αριθμό
bene	: τους άλλους δύο βαθμούς του επιρρήματος
homines excellentes	: τη γενική πτώση στον ίδιο αριθμό
mentem	: την κλητική πτώση στον ίδιο αριθμό

Μονάδες 15

Γ2α. «**Colendo et cogitando homines excellentes animum et mentem meam conformābam**»: Στην παραπάνω πρόταση να εντοπίσετε και να γράψετε στο τετράδιό σας τους δύο (2) τύπους του γερουνδίου (μονάδες 2). Στη συνέχεια, να γράψετε τα απαρέμφατα ενεστώτα και παρακειμένου ενεργητικής φωνής των ρημάτων, από τα οποία προέρχονται οι τύποι αυτοί (μονάδες 4).

μονάδες 6

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ

Γ2β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

est factus	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα
secūtus est	: τη μετοχή μέλλοντα στην ονομαστική ενικού, στο θηλυκό γένος
recēpit	: το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρατατικού στην ίδια φωνή
dicitur	: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην άλλη φωνή
rediit	: το α' ενικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα
iacērent	: το α' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
reliquērunt	: τη μετοχή παρακειμένου στην ονομαστική ενικού, στο ουδέτερο γένος
gerendi	: την αιτιατική στο σουπίνο
proponēbam	: το β' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του υπερσυντελικού στην ίδια φωνή

μονάδες 9

Μονάδες 15

Δ1α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους:

diu:	είναι	στο
quibus:	είναι	στο
civitāti:	είναι	στο
plena:	είναι	στο
fortissimōrum:	είναι	στο
ad imitandum:	είναι	στο

μονάδες 12

Δ1β. «**aequo iure**»: Να αναλύσετε σε δευτερεύουσα πρόταση τον επιθετικό προσδιορισμό της συνεκφοράς.

μονάδες 3

Μονάδες 15

Δ2α. «**quod illic aurum pensātum est**»: Να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας πρότασης (μονάδα 1), να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1), τον τρόπο εισαγωγής της (μονάδα 1)

ΑΡΧΗ 4ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ

και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς της (μονάδες 2). Στη συνέχεια, να συμπτύξετε τη δευτερεύουσα πρόταση στην αντίστοιχη μετοχή (μονάδες 2).

μονάδες 7

Δ2β. «Pleni omnes sunt libri, plenae sapientium voces, plena exemplōrum vetustas;»: Να μεταφέρετε το παραπάνω απόσπασμα στον πλάγιο λόγο με εξάρτηση από τη φράση **Cicero dicit...**

μονάδες 8

Μονάδες 15

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ώρα δυνατής αποχώρησης: 17.00.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
Fortuna Bona!

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΑΡΧΗ 1ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΠΕΜΠΤΗ 10 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2026
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

ΚΕΙΜΕΝΑ

Claudius quinquagesimo **anno** aetātis suae imperium cēpit mirabili quodam casu. Exclūsus ab insidiatōribus Caligulae, recesserat in diaetam, cui nomen est Hermaeum. Paulo post rumōre caedis **exterritus** prorepsit ad solarium proximum et inter vela praetenta foribus se abdidit. Discurrens miles pedes eius animadvertit; eum latentem adgnōvit; extractum **imperatōrem** eum salutāvit. Hinc ad commilitōnes suos eum adduxit.

.....
Omnia sunt misera in bellis civilibus, sed nihil miserius quam ipsa victoria: ea **victōres** ferociōres impotentioresque reddit, ut, etiamsi natūrā tales non sint, necessitāte esse cogantur. **Bellōrum** enim civilium exitus tales sunt **semper**, ut non solum ea fiant, quae velit victor, sed etiam ut victor obsequātur iis, quorum auxilio victoria parta sit.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των αποσπασμάτων:
«**Claudius ... se abdidit.**» και «**Omnia ... parta sit.**».

Μονάδες 20

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις με βάση το περιεχόμενό τους ως Σωστές (Σ) ή Λανθασμένες (Λ):

1. Η λατινική και η ελληνική γλώσσα δεν παρουσιάζουν καμία ομοιότητα.
2. Οι Ρωμαίοι διαμόρφωσαν το δικό τους αλφάβητο χωρίς επιδράσεις από άλλους λαούς.
3. Το αρχαιότερο πεζό λατινικό έργο που σώζεται ανήκει στον Κάτωνα.
4. Ο Κικέρων, μεταξύ άλλων, έγραψε και φιλοσοφικά έργα.
5. Ο Οράτιος είναι γνωστός Ρωμαίος επικός ποιητής.

Μονάδες 10

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ

B2. Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της **Στήλης Α** με τις ετυμολογικά συγγενείς λέξεις της ελληνικής της **Στήλης Β** (στη **Στήλη Β** δύο λέξεις περισσεύουν).

Στήλη Α	Στήλη Β
1. diaetam	α. πέδιλο
2. prorepsit	β. διατροφή
3. solarium	γ. δεσπότης
4. pedes	δ. παράδειγμα
5. impotentiores(que)	ε. ηλιακός
	στ. διαιτολόγος
	ζ. ερπετό

Μονάδες 10

Γ1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις / συνεκφορές:

aetātis	: την αφαιρετική πτώση στον ίδιο αριθμό
mirabili casu	: την ονομαστική πτώση στον ίδιο αριθμό
nomen	: την αιτιατική πτώση στον άλλο αριθμό
rumōre	: την κλητική πτώση στον άλλο αριθμό
vela	: τη γενική πτώση στον άλλο αριθμό
eius	: την αφαιρετική πτώση στο θηλυκό γένος, στον ίδιο αριθμό
Omnia	: την αιτιατική πτώση στο ίδιο γένος, στον άλλο αριθμό
misera	: τους άλλους δύο βαθμούς του επιθέτου στο ίδιο γένος, αριθμό και πτώση
bellis civilibus	: τη δοτική πτώση στον άλλο αριθμό
ipsa victoria	: τη γενική πτώση στον ίδιο αριθμό
auxilio	: την ονομαστική πτώση στον ίδιο αριθμό

Μονάδες 15

Γ2α. «Discurrens miles pedes eius animadvertit; eum latentem adgnōvit; extractum imperatōrem eum salutāvit.»: Στο παραπάνω απόσπασμα να εντοπίσετε και να γράψετε στο τετράδιό σας τις τρεις (3) μετοχές (μονάδες 3). Στη συνέχεια, να γράψετε τα απαρέμφατα ενεστώτα ενεργητικής φωνής των ρημάτων, από τα οποία προέρχονται οι τύποι αυτοί (μονάδες 3).

μονάδες 6

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ

Γ2β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

cēpit	: το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
est	: τα απαρέμφατα ενεστώτα και παρακειμένου
Discurrens	: τη γενική του γερουνδίου
animadvertit	: την αιτιατική στο σουπίνο
salutāvit	: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
adduxit	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού στην ίδια φωνή
velit	: το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του υπερσυντελικού
obsequātur	: τη μετοχή ενεστώτα στην ονομαστική πτώση του ενικού αριθμού, στο αρσενικό γένος

μονάδες 9

Μονάδες 15

Δ1α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους:

anno:	είναι		στο	
exterritus:	είναι		στο	
imperatōrem:	είναι		στο	
victōres:	είναι		στο	
Bellōrum:	είναι		στο	
semper:	είναι		στο	

μονάδες 12

Δ1β. «**praetenta**»: Να αναλύσετε τη μετοχή σε δευτερεύουσα αναφορική πρόταση.

μονάδες 3

Μονάδες 15

Δ2α. «**ut non solum ea fiant**»: Να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας πρότασης (μονάδα 1), να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής (μονάδα 1) και εκφοράς της (μονάδες 4).

μονάδες 7

Δ2β. «(Miles) imperatōrem eum salutāvit»: Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

μονάδες 8

Μονάδες 15

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

- 1. Στο εξώφυλλο** να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. **Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω** να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. **Στην αρχή των απαντήσεών σας** να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
- 2.** Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
- 3.** Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
- 4.** Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
- 5.** Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
- 6.** Ώρα δυνατής αποχώρησης: 17.00.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
Fortuna Bona!

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ